

ДЗВОНИ ЛЕМКОКІВЩИНИ

№ 4 (109)
жовтень-грудень
2017 р.

Газета заснована
29 квітня 1994 року

ЧАСОПИС-КВАРТАЛЬНИК ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЛЕМКІВЩИНА»

Мовою документів

15.11.2017 р. №7/011-1

Голові Всеукраїнського товариства «Лемківщина» Василю МУЛЕСІ Головам обласних, районних, міських організацій та первинних осередків «Лемківщини»

VI Конгрес Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань 25 серпня 2017 р. прийняв Звернення до Президента України П. Порошенка, Голови Верховної Ради А. Парубія, Прем'єр-Міністра України В. Гройсмана, в якому визначив нагальну необхідність **засудити на державному рівні** всі етапи депортації – 1944-46, 1947 і 1951 рр. – і вважати їх злочином проти українців і злочином проти людства, а також гідно вшанувати на державному рівні 75-у річницю від початку депортації.

У відповідь на Звернення Конгресу СФУЛО вже відгукнулося Міністерство культури України: «Враховуючи важливість цієї історичної події для майбутньої генерації українців Мінкультури підтримує ініціативу делегатів та учасників VI Конгресу СФУЛО щодо вшанування на державному рівні ювілею (2019 р.) початку депортації 1944-1951 рр. та готове надати організаційно-методичну підтримку в підготовці та проведенні відповідних заходів».

З ініціативи народного депутата України Андрія Антонюка **2018 рік в Україні має бути проголошений Рокком Справедливості** до українців, депортованих із т. зв. Закерзоння у 1944-51 рр. Це має стати першим етапом підготовки до вшанування трагічної річниці.

Львівська обласна державна адміністрація підтримала ідею проголошення 2018 року в Україні Рокком Справедливості. В загальноосвітніх навчальних закладах Львівщини у 2018 році планується проведення учнівських конференцій та семінарів, присвячених сумним подіям депортації українців із Закерзоння. Також розглядається питання проведення Між-

народного форуму депортованих на Львівщині 9 вересня 2019 року в рамках реалізації Програми збереження національної пам'яті. СФУЛО звернулося з проханням підтримки до Тернопільської та Івано-Франківської облдержадміністрацій.

Необхідно невідкладно розпочати підготовку до вшанування сумних 75-х роковин початку депортації українців з їх етнічних теренів у Польщі до УРСР, яка була здійснена злочинними комуністичними режимами обох країн.

З цією метою СФУЛО просить:

1. Створити конкретний план дій на 2018 рік по областях і на всеукраїнському рівні та провести ряд громадсько-політичних, інформаційно-роз'яснювальних, культурно-просвітницьких, науково-дослідницьких та інших заходів (дискусії, лекції, спогоди, інтерв'ю, «круглі столи», зустрічі, вечори пам'яті, конференції, виставки, презентації, через пресу, радіо і телебачення, інтернет, демонстрація фільмів, публікації статей, випуск книг тощо).

2. Створити по всіх областях Перелік пам'ятників і пам'ятних знаків (зі світлинами), встановлених у пам'ять жертв депортації, а також відомим діячам Лемківщини, з метою гідного їх вшанування.

Просимо надіслати Плани заходів на 2018 рік і Переліки пам'ятників на адресу СФУЛО: lemky.sfulo@gmail.com до 1 грудня 2017 р. Вони необхідні для формування і подання в Міністерство культури єдиного плану дій та координації всіх заходів в Україні.

Голова СФУЛО Ярослава ГАЛИК.

МАРШ ПАТРІОТІВ

13 жовтня 2017 р. – особливий день для Перечина і Перчинського району. Саме цього дня у Перечині пройшов Марш патріотів, присвячений Дню захисника України. Організувала його Закарпатська обласна організація Всеукраїнського товариства «Лемківщина».

У цей день воїни АТО, ветерани всіх воєн, громадськість, молодь, зокрема ліцеїсти Перчинського професійного ліцею, переважна більшість – лемки, розгорнули 100-метровий український національний прапор, а голова величезної колони прикрасилася червоночорними бойовими прапорами УПА. Саме під цими прапорами воюють сьогодні багато воїнів-перечинців, у т. ч. і лемків, захищаючи нашу країну на Сході від московських окупантів.

До історичного маршу долучилася і влада: керівники Перчинської райдержадміністрації, Державна служба ветеранів, представники «Просвіти», НРУ, Товариства політичних в'язнів й репресованих, Товариство Імені Августина Штефана та інші патріотичні організації. Марш благословили і взяли в нього участь священники, настоятелі українських православних, греко-католицької і римо-католицької церков Перечина.

Молитви, пісні, нагородження відбулися біля Святого Хреста в урочищі Гурка, що височіє над Перечином. На цій горі сплочують перчинці-січові стрільці Карпатської України, які загинули від рук угорських фашистів у березні 1939 року.

В той день над Перечином лунало святокове, відоме кожному гасло – «Слава Україні!», а гори ще голосніше відповідали – «Героям слава!» «Смерть ворогам!» Коли учениця місцевої школи прочитала вірш В. Сосюра «Любіть Україну», у багатьох ветеранів не витримали обпечені війною очі, що не раз бачили смерть, – зросилися скупими чоловічими сльозами.

«Разом і до кінця!» – вигукнув молодий юнак, який спирався на інвалідну палицю. Він бачив Дебальцево й Іловайськ. Тепер він дивився з висоти перчинської гори на всю Україну.

А мені вірилося, що в той день Божа Мати тримала над усіма нами омофор і молила свого Сина продовжити нам земний вік.

Василь МУЛЕСА,
голова ВУТЛ. 14.10.2017 р.

ПЛАН РОБОТИ

Івано-Франківської обласної організації ВУТЛ на 2018 рік

1. Проведення засідань правління обласної організації. *Один раз у місяць.*
2. Проведення розширених засідань правління. *Два засідання у рік.*
3. Участь членів правління в нарадах і зборах місцевих осередків і роботи Колегії. *Згідно плану.*
4. Проведення звітно-виборних конференцій та звітних зборів у районних організаціях та осередках. *Згідно плану.*
5. Участь у засіданнях Президії СФУЛО, роботи Колегії ВУТЛ. *Згідно плану.*
6. Участь у Міжнародних і обласних наукових конференціях та академіях. *Згідно плану.*
7. Покращення роботи лемківських організацій та осередків у Снятині, Коломиї, Галичі. *Протягом року.*
8. Проведення звітно-виборної конференції обласної організації ВУТЛ. *Жовтень.*
9. Розповсюдження газети «Дзвони Лемківщини» та іншої літератури серед членів Товариства. *Щоквартально.*
10. Створити каталог пам'ятних знаків депортованим українцям у 1944-46, 1951 рр. на Івано-Франківщині та пам'ятних хрестів, встановлених Ю. Марканичем на цвинтарях у Польщі. *3-й квартал.*
11. Організація і проведення Свята Маланки в Івано-Франківську. *Січень.*
12. Співпраця з органами влади, підприємцями та ЗМІ. *Протягом року.*
13. Облаштування Лемківської світлиці в цокольному приміщенні церкви. *2-й квартал.*
14. Організація регіонального лемківського пісенного фестивалю на Івано-Франківщині. *2-й квартал.*
15. Допомога народній хорівій капелі «Бескид» у виступах на обласних лемківських фестивалях і «Лемківських Ватрах» у Монастирську, Перечині (Закарпаття), Ждині (Польща), Зимній Воді та Городку (Львівщина). *Згідно плану.*
16. Участь у державних та обласних заходах у рамках проголошення 2018 року «Рокком Справедливості» в Україні, що стосується депортованих українців із Польщі. *Протягом року.*
17. Участь у фестивалях, зустрічах, наукових конференціях серед студентської та учнівської молоді. *Протягом року.*
18. Проведення виступів, диспутів, «круглих столів» на обласному радіо і телебаченні. *Протягом року.*
19. Проведення Днів пам'яті, приурочених до початку депортації українців із Польщі в 1944-46 рр. *Вересень.*
20. Оновлення музейної експозиції у лемківській хаті на Ватряному полі в Монастирську. *Листопад.*
21. Збір спогадів переселенців, фотографій, предметів побуту, матеріальної та духовної культури з Лемківщини. *Протягом року.*
22. Написання історії обласного товариства «Лемківщина» з оформленням фотоальбомів. *4-й квартал.*

Голова Степан КРИНИЦЬКИЙ

ПЛАН ОСНОВНИХ ЗАХОДІВ Львівської обласної організації ВУТЛ на 2018 рік

1. Організація і проведення Різдва Христового у лемківських традиціях. *13 січня.*
2. Поїздка в м. Перемишль (Польща) на Свято Водохрещі. *19 січня.*
3. Відзначення Дня Соборності України. *22 січня.*
4. Проведення VIII Всеукраїнського фестивалю конкурсу «Лемківська писанка». *Березень.*
5. Відкриття пам'ятника депортованим українцям у 1944-46, 1951 рр. у Львові. *Квітень.*
6. Проведення звітної конференції Львівської обласної організації ВУТЛ. *Квітень-травень.*
7. День пам'яті українського поета Богдана Ігоря Антонюка. *Листопад.*
8. Участь у заходах в с. Сприня Самборського р-ну до 74-річниці Української Головної Визвольної Ради. *Листопад.*
9. Участь у VIII обласному фестивалі Лемківської культури в с. Заріччє Перчинського р-ну на Закарпатті. *Листопад.*
10. Участь у 36-му Міжнародному фестивалі культури «Лемківська Ватра» у Ждині, Польща. *20-22 липня.*
11. Участь у Міжнародному фестивалі «Од Русаль до Яна» в с. Зиндранова, Польща. *28-29 липня.*
12. Участь у Всеукраїнському фестивалі лемківської культури «Дзвони Лемківщини» у Монастирську на Тернопільщині. *4-5 серпня.*
13. Проведення Львівського обласного фестивалю лемківської культури «Гомін Лемківщини» в Зимній Воді біля Львова. *25-26 серпня.*
14. Поїздка в м. Дукля (п-т Кросно, Польща) для відзначення 74-річниці Дукельської операції 1944 р. *Вересень.*
15. Участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Політико-правова оцінка тотальної депортації лемків і всіх українців з етнічних земель Лемківщини і т. зв. Закерзоння у 1944-46, 1951 рр.» у Львові. *Вересень.*
16. Поїздки делегації лемків Львівщини з метою відвідання храмів, місць захоронень предків. *Вересень.*
17. Відзначення 109-річчя від дня народження Б. І. Антонюка та 9-річчя Меморіального музею-садиби Антонюків у с. Боратин Мостиського р-ну. *Жовтень.*
18. Поїздка на гору Хрещата (Команча, п-т Сянкі, Польща) з метою відвідання захоронень предків, зруйнованого шпиталу та пам'ятного місця вояків УПА. *Жовтень.*
19. Урочиста академія з нагоди 30-річчя створення Львівського обласного товариства «Лемківщина». *Жовтень.*
20. Відзначення 100-річчя створення Західноукраїнської Народної Республіки: «Українська Лемківська Республіка початку ХХ ст.».
21. Участь делегатів Львівської обласної організації у проведенні VII з'їзду ВУТЛ. *Листопад.*
22. Засідання правління Львівської обласної організації ВУТЛ. *Щоквартально.*
23. Участь у засіданні Колегії Всеукраїнського товариства «Лемківщина». *Щоквартально.*
24. Поїздка по пам'ятних місцях о. Михайла Вербицького – автора мелодії Державного Гімну України. *Протягом року.*
25. Поїздки по місцях захоронень вояків ОУН-УПА. *Протягом року.*
26. Поїздки по місцях захоронень предків, відвідання церков в сс. Босько, Ванівка, Красна, Репедь, Ославиця. Чистогорб. *Протягом року.*
27. Участь у заходах СФУЛО в рамках проголошення 2018 року «Рокком Справедливості» в Україні. *Протягом року.*
28. Спільно з Львівською облдержадміністрацією взяти участь у проведенні в загальноосвітніх навчальних закладах конференцій, «круглих столів», семінарів та інших заходів, приурочених подіям депортації українців із т. зв. Закерзоння. *Протягом року.*
29. Підтримка й заохочення інформаційної та видавничої діяльності про історію і культуру Лемківщини. Збір свідчень про життя лемків. *Протягом року.*
30. Участь у заходах Львівської облдержадміністрації та облради, Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків із діаспорою НУ «Львівська Політехніка». *Протягом року.*
31. Участь у заходах Львівського об'єднання товариств депортованих українців «Закерзоння». *Протягом року.*
32. Активізація роботи з прийому нових членів товариства та створення нових осередків. *Протягом року.*
33. Координація роботи та проведення спільних заходів із Львівською обласною молодіжною організацією «Молода Лемківщина». *Постійно.*
34. Сприяння в організації та проведенні Міжнародного історико-краєзнавчого табору-експедиції «Вирій» на теренах етнічних українських земель на Закерзонні. *Постійно.*
35. Участь у Міжнародних фестивалях, зустрічах, відзначення видатних дат і подій та інших заходів, які проходять на території Лемківщини. *Постійно.*
36. Участь у проведенні міських і районних фестивалів (кормешів), конкурсів, мистецьких виставок. *Постійно.*

Голова Степан МАЙКОВИЧ

ПЛАН РОБОТИ

Тернопільської обласної організації ВУТЛ на 2018 рік

1. Проведення «Лемківського Йордану» в Тернополі. 19 січня.
2. Проведення «Лемківського Пушаня» у Чорткові. Лютий.
3. Регіональні виставки-конкурси лемківської писанки, майстер-класи. Березень-квітень.
4. Виставка фоторепродукцій пам'яток жертв депортації на Тернопільщині. Березень-квітень.
5. Проведення «Лемківського Кермешу» в Тернополі. Червень.
6. Регіональний фестиваль лемківської культури в с. Ягільниця Чортківського р-ну. Травень.
7. Участь у Міжнародному фестивалі «Лемківська Ватра» в Ждині, Польща. Липень.
8. Організація поїздок по історичних місцях України та Лемківщини. Протягом року.
9. 19-ий Всеукраїнський фестиваль лемківської культури у Монастирську. 4-5 серпня.
10. Панахиди і покладання квітів до пам'яток жертвам депортації. 9 вересня.
11. Виставка лемківських майстрів народного мистецтва Тернопільщини. Вересень.
12. Проведення Лемко-клубу та інші тематичні дійства. Протягом року.
13. Сприяння діяльності молодіжного об'єднання «Молода Лемківщина». Протягом року.
14. Надання допомоги членам товариства «Лемківщина» у виготовленні віз. Протягом року.
15. Проведення свята Св. Миколая. 19 грудня.
16. Створення нових лемківських осередків в області. Протягом року.
17. Проведення наукових конференцій, присвячених депортації українців у 1944-46, 1951 рр. Жовтень.
18. Звітно-виборні збори в районних організаціях товариства «Лемківщина». Січень-вересень.
19. Звітно-виборна конференція Тернопільської обласної організації ВУТЛ. Жовтень.
20. Участь делегатів у проведенні VII з'їзду Всеукраїнського товариства «Лемківщина». Листопад.
21. Випуск і розповсюдження часопису «Дзвони Лемківщини». Щоквартально.

Голова Олександр ВЕНГРИНОВИЧ

ХРОНІКА НОВИН

Трагічні сторінки своєї історії – збережемо!

6 жовтня в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України у Львові відкрилася виставка «Вигнанці». Тема виставки – три великі переселення за останні 75 років: т. зв. «обмін населенням» між Польщею та УРСР 1944-46 рр.; депортація кримських татар з Криму 1944 р.; вимушене переселення українців і кримських татар з окупованого Росією Криму, а також із Донецької та Луганських областей у 2014-17 рр., яке частково триває і досі. Кожне з трьох переселень представлено в окремому залі.

Організатори проекту – «Асоціація музеїв і галерей» й Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАНУ. Партнери – суспільно-культурні товариства «Лемківщина» (голова С. Майкович), «Надсяння», «Любачівщина» та «Холмщина». Художник – Остап Лозинський. Проект відбувся за підтримки Миської ради та Облдержадміністрації.

Слово на відкритті виставки мали директор Інституту народознавства НАН України академік Степан Павлюк, Голова СФУЛО Ярослава Галик, старший науковий співробітник Інституту народознавства, куратор проекту Ірина Горбаль.

На виставці подані спогади окремих переселенців про свої родини і про цілі села. Деяко з предметів домашньої обстановки та вжитку, трохи одягу, вишивки, світлин. Є в експозиції навіть музичні інструменти, які люди везли зі собою. На одному зі стендів читаємо спогади Олени Мацюли з Федунівки. Вона згадує про знущання поляків восени 1945 р., а згодом про знущання більшовиків під час запису до колгоспу в 1950 р.

Прошли роки, рани загоїлися, проте трагічні сторінки своєї історії мусимо пам'ятати.

М. Горбаль

Засідання правління товариства «Лемківщина» у Команчі

4-5 листопада відбулася мандрівка членів Львівської обласної організації ВУТЛ місцевостями Східної Лемківщини. Вона розпочалася у відселеному 1951 р. бойківському селі Смільниця, де сьогодні знаходиться пункт пропуску на українсько-польському кордоні. Звідси походять предки більшості пасажирів зі Львова.

В часі поїздки львівська делегація віддала шану полеглим повстанцям на горі Хрещата, а також провела візні засідання правління у селі Команча, участь в якому брали: С. Майкович, М. Дмитрах, Я. Козак, Б. Бобак, Т. Радь, А. Гутник, Б. Сиванич, С. Роговська, В. Байса, Я. Начас, В. Капеч, Г. Прутулка, Я. Шпак і В. Шуркало. На засіданні було підведено підсумки діяльності організації за 2017 рік та затверджено план заходів товариства на 2018 рік.

Мандрівка продовжилася неіснуючими лемківськими селами на сучасному польсько-словацькому пограниччі, до Зиндранової. Делегація зі Львова зустріла Марію, дружину Теодора Гоца, яка провела екскурсію Музеєм лемківської культури, започаткований у далекому 1968 році [...].

Дорога до Львова пролягла через село Босько, вихідці з якого створили власну організацію «Бощани». Після дводенної поїздки територіями Лемківщини, делегація повернулася до Львова.

Т. Радь

Прес-конференція в Івано-Франківську

6 листопада в Івано-Франківському обласному музично-драматичному театрі відбулася прес-конференція з нагоди прем'єри лемківської драми-концерту «Вигнані з Раю». Розмова з журналістами розпочалася з лемківської пісні у виконанні Галини Баранкевич і Ростислава Держипільського. Авторка пісень два роки тому видала альбом лемківських пісень.

Драма-концерт «Вигнані з Раю» присвячена 70-річчю операції «Вісла». У 1947 р. лемків насильно вивезли з українських територій на західні землі Польщі. Тоді назавжди був знищений великий пласт української культури.

Трагедія торкнулася й самої Г. Баранкевич.

Т. Радь

Актриса є спадковою лемкинею, чия сім'я стала жертвою депортації. Спершу альбом планувався як пам'ять про Галину родину, однак драма-концерт актуальна в часи війни на Сході України, коли переселенці «тиняються» своєю батьківщиною.

Режисер і актор, директор театру Р. Держипільський розказав про організаційні аспекти вистави. Організатори мають надію на довге життя та розвиток драми-концерту, планують зробити справжній перформенс у палаці Поточки.

Прем'єрний показ модерної вистави відбувся 9 листопада в муздрамтеатрі ім. І. Франка. Інф. «ДЛ»

Презентація книги

12 листопада (неділя), в Центрі Митрополита А. Шептицького у Львові, відбулася презентація українського перекладу книги Діани Гованської-Рейлі «Розкидані долі» (2016). Авторка збирала спогади родини Пиртеїв, родом зі с. Смереківці на Лемківщині, яка внаслідок воєнних лихоліть була поділена державними кордонами і континентами. Хтось опинився в УРСР, хтось – на півночі Польщі, а хтось емігрував за океан, до США.

Захід відбувся у формі дискусії на тему: «Трагедія Лемківщини і як впливає рецепція катастрофи на бачення майбутнього».

Серед учасників дискусії були авторка книги, ректор Українського Католицького Університету о. Богдан Прах, керівник Центру дослідження пограниччя УКУ Тарас Радь. Модератор заходу – Богдан Сиванич.

Т. Радь

У Шевченківському гаю відновили лемківську хату

У неділю, 10 грудня, у Львівському музеї народної архітектури та побуту урочисто освятили відреставровану хату. Подія проводилася з участю лемківської громади Львова, науковців музею, духовенства та голови СФУЛО Ярослави Галик. Унікальна дерев'яна будівля (1920 р.) походить із с. Заріччє Перечинського району на Закарпатті. Хата була однією із перших архітектурних об'єктів, встановлених у секторі «Лемківщина» в 1972 році.

Відновлення будівлі тривало кілька років: за цей час замінили солом'яний дах, бруківку стіни замазали глиною, відтворили інтер'єри облаштування лемківського житла, зокрема відновили піч.

Лемківську хату освятили о. мітрат Анатолій Дуда-Квасняк і о. доктор Андрій Дижий.

Інф. «ДЛ»

Микола Горбаль відновлює костел

Відомий український громадський діяч, письменник, дисидент і в'язень радянських концтаборів Микола Горбаль поставив собі за завдання відновити занедбаний костел у с. Ляччівці Заліщицького району на Тернопільщині, у якому пройшло його дитинство та юність після депортації родини зі с. Воловець (повіт Горлицький) у 1945 році. В цьому селі жило понад 30 родин поляків, які поїхали до Польщі.

«Кожен раз, коли приїжджаю до села, відчуваю тягар на серці: Та тут же колись молилися люди. Молилися тому самому Богу, що й ми. То які ж ми християни, що так спокійно дивимося на це святотатство?» – говорить М. Горбаль.

Цього літа йому вдалося очистити територію біля костелу, зробити новий дах, поставити купол і хрест. Усе це обійшлося в 184 000 грн. По-перше, храм повинен повернути собі попередній статус: стати святею, а не сільським смітником. Замість духу спустошення там має оселитися Дух Святий. По-друге, відреставрований українцями костел мусів би стати символом порозуміння і зближення двох народів – польського й українського, місцем діалогу двох культур. По-третє, можливо цей храм стане екуменічним центром зближення Христових Церков, де зможуть відправляти Богослужіння різні Християнські церкви [...].

Реквізити банківського рахунку для жертв на відновлення костелу: **Ощадбанк 5167 4910 0768 9226**

Т. Радь

Ігор ДУДА – мистецтвознавець,

директор Тернопільського обласного художнього музею.

МИСТЦІ ЛЕМКІВЩИНИ

Продовження. Поч. в №1 (106).

Олександр ХОВАНЕЦЬ (*1935, с. Тилич, п-т Новий Санч) – різьбяр. У 1963 р. закінчив Косівське УПМ (спец. «художня обробка дерева»). Член СХУ (1970). З 1965 р. працював у виробничому комбінаті Художнього фонду (в 1974-80 – гол. художник). Майстер сучасної мініатюрної пластики (різьблення, випалювання). Живе у м. Косів.

Ірина ВИННИЦЬКА (*1936, с. Кінське, п-т Лісько) – майстер декоративного ткацтва та художньої вишивки. У 1965 р. закінчила Львівський ІДПМ. Член СХУ (1968). Живе у Львові.

Ігор ДУДА (*1940, с. Ганчова, п-т Горлицький) – мистецтвознавець, краєзнавець, педагог, графік. Член НСХУ (1992), заслужений діяч культури України (1999). Закінчив Інститут ім. І. Рєпіна Академії мистецтв СРСР у Санкт-Петербурзі (1973, спец. «мистецтвознавство»). Протягом 25 років перебував на педагогічній роботі. Директор Тернопільського обласного художнього музею (з 1991). З 1999 р. – редактор часопису «Дзвони Лемківщини». Член Президії та відповідальний секретар (2002-12), голова Контрольної комісії СФУЛО (з 2012). Член Колегії ВУТЛ (з 2001). Водночас, доцент Тернопільського Національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка (2005-14). Автор 30 окремих видань із мистецтвознавства, краєзнавства і лемківського мовознавства. Більше 1200 статей з історії та культури надруковані в періодиці. Займається рисунком, книжковим оформленням, плакатами і прикладною графікою.

Живописець Михайло ДЗЯДИК (*1940 р., с. Тирява-Сільна, п-т Сянік), член СХУ (1988). У 1964 р. закінчив Львівське УПМ ім. І. Труша (спец. «декоративний розпис»), у 1970 р. – Львівський ІПДМ (спец. «художня кераміка»). Персональні виставки: Львів, Сянік (обидві – 1990). Викладач живопису Української академії друкарства (1994-97). Працює в галузі станкового та монументального живопису. Картини позначені експресивним мазком, а розписи – виаженою композицією.

Данило ДОЛИНСЬКИЙ (*1941, с. Балутянка) – заслужений майстер народної творчості

України (2009). Продовжує традиції лемківської різьби у с. Гутисько на Бережанщині. Різьбою займався його батько Іван ДОЛИНСЬКИЙ, брати Микола і Степан.

Архітектор Степан ДЗЮБІНСЬКИЙ (*1942 р., с. Верхомля Велика, п-т Новий Санч) після переселення проживав у м. Рогатин на Прикарпатті. В 1955-71 р. навчався у Львівському політехнічному ін-ті (спец. «архітектура»). З 1971 р. працює в Тернополі. Голова правління обласної організації САУ (1985-88). Основні архітектурні споруди і роботи в галузі містобудування реалізовані в Тернополі.

У Монастирську від 1950 р. живе живописець-аматор Павло АДАМ'ЯК (*1943, с. Ганчова, п-т Горлицький). Вчився у Бережанському технікумі механізації сільського господарства (1961-65). З 1972 р. бере участь у мистецьких виставках у Монастирську, Тернополі, Києві. Малює пейзажі Поділля і Карпат.

Дмитро СТЕЦЬКО (*1943, с. Полонна, п-т Сянік +2017, м. Тернопіль) – яскравий представник історичного живопису, майстер тематичної картини. Належить до покоління мистців андерграунду. У 1946 р. переїхав на х. Драгоманівка Козівського р-ну на Тернопільщині. У 1971 р. закінчив Львівське УПМ і приїхав до Тернополя. В 1990-93 рр. – член СХУ. Організатор і перший голова гурту художників «Хоругва»(1990). Лауреат обласної мистецької премії ім. М. Бойчука. Персональні виставки (з 1989): Львів, Київ, Канів, Одеса, Луцьк: за рубежем – Одеса (Данія), Торонто (Канада), Атланта (США), Горлиці-Вроцлав-Сопот (Польща). Займався також скульптурою.

Пряшівщина. Північна Словаччина

Південна частина Лемківщини (т. зв. Угорська Русь) після розпаду Австро-Угорщини (1918 р.) поділилася на дві частини: Пряшівщина і Підкарпаття (Закарпаття). Закарпатські і пряшівські русини-українці (лемаки) складають одну етнічну групу. За даними В. Кубійовича, в 1930 р. на Пряшівщині жило не менше 110 000 русинів. За переписом 1991 р. їх залишилося 30 784.

Далі буде.

Іван ГОТРА, м. Перечин

ЗАКАРПАТЦІ ПОБУВАЛИ НА ЛУГАНЩИНІ

22 вересня 2017 р. в селищі Новоайдар на Луганщині відбувся VII обласний етнофестиваль «Стежками Лемківщини», який було приурочено до 70-ліття трагічних подій примусового виселення на Захід українців-лемків із етнічних земель під час операції «Вісла» в 1947 році. На фестивалі побувала делегація Закарпаття.

Мета фестивалю – збереження історичної пам'яті, звичаїв, мовних, культурних і побутових традицій однієї з етнічних груп Луганщини – лемків, депортованих із території Польщі (1945 р.) у колишню Ворошиловградську область.

У 2014 році існуюча щорічна традиція з реалізації цього заходу була перервана. Місце його проведення (с. Переможне Лутугінського р-ну) опинилося на тимчасово окупованій проросійськими збройними терористичними формуваннями території Луганщини.

На початку фестивалю поважними гостями урочисто були висаджені дерева, привезені із Закарпаття головою Всеукраїнського товариства «Лемківщина» Василем Мулесою, як символ нового життя та відродження фестивалю.

Гості та учасники фестивалю оглянули виставку робіт декоративно-ужиткового мистецтва, предметів побуту та старовини лемків Новоайдарського району. А в мистецькій галереї м. Северодонецьк ознайомилися з картинами сучасних художників краю.

Окрасою фестивалю стала концертна програма, в якій лунали переважно українсько-лемківські народні пісні. Слухачі мали можливість переконатися, наскільки вони чудові та неповторні. В них із різноманітною тематичною спрямованістю та різнобарв'ям мотивів закарбована історія цього багатостраждального етносу. Віриться, що його пісні не підпадуть часом, що вони назавжди залишаться з новими поколіннями як голос високої душі талановитих носіїв фольклору.

Учасниками концертної програми фестивалю стали голова ВУТЛ Василь Мулеса, фольклорний ансамбль «Парадошки» с. Тур'ї-Ремети Перечинського району на Закарпатті (керівник Ольга Козак) у складі Ольги Мицьки, Любові Пекар, Анастасії Дьомінової, Валентини Малікової та Тетяни Конюк. Виступали також жіночий квартет «Дивоцвіт» с. Зимна Вода з-під Львова, вокальне тріо «Айдарія» Новоайдарського районного Будинку культури, ансамбль пісні й танцю «Радани» Луганської обласної філармонії, народний вокальний колектив «Пролісок» Сватівського Народного дому, вокальний ансамбль «Мальви» Штурмівського та народний вокальний фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина» Гречишинського сільських Будинків культури.

Після закінчення концертної програми при-

сутні мали змогу долучитися до флеш-мобу та пронести до місця заpalення традиційної лемківської ватри 124-метровий Державний прапор України. Приємно відзначити, що в цьому велелюдному поході активну участь взяли представники молодого покоління у вишиванках і з піснями на устах. Цей день надовго збережеться в нашій пам'яті.

Фестиваль став зв'язуючою ланкою між Сходом і Заходом України, дав можливість переконаватися, що ми одна родина, єдина і неподільна Соборна Україна.

Навіть у найскрутніші часи лемки жили надією і вірою про збереження своєї самобутності. Сьогодні лемківські звичаї, культурні та побутові традиції є невід'ємними від багатогранної культури України. Тому наш обов'язок – плекати й примножувати ці надбання!

Учасники делегації, серед яких і учасник бойових дій в АТО Мирослав Опаленк, привезли гуманітарний вантаж військовим, які захищають українські кордони на лінії розмежування. Нам цікаво було дізнатися, яка ситуація нині в Донбасі, побачити в яких умовах перебувають наші захисники і як живуть мирні жителі.

Враження від поїздки – незабутні. Там, на Сході України, починаєш по-справжньому усвідомлювати, наскільки підступною, людяно-ненависливою є ця неоголошена війна, як багато лиха вона принесла нашій країні і як потрібно українським воїнам захищати кордони рідної Вітчизни.

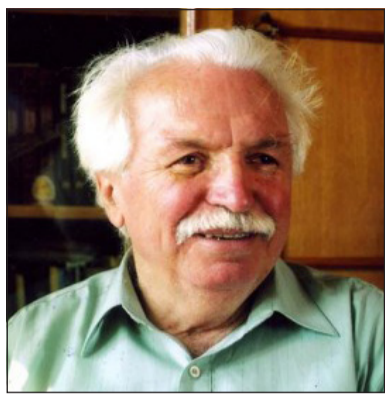
Учасники нашої групи привезли чимало продуктів харчування (солодощів, домашньої консервації) і предметів повсякденного вжитку. Особливо цінним був прилад нічного бачення, який придбала на пожертви закарпатських заробітчан в Італії Любов Бучок із Перечина. Заслужений діяч мистецтв України Іван Хланта багатий Новоайдарський районну бібліотеку та обласний Центр народної творчості книгами в кількості ста примірників.

Голова Всеукраїнського товариства «Лемківщина», письменник Василь Мулеса та провідний методист обласного Центру народної творчості Закарпаття Іван Хланта виступили перед студентами і викладачами Северодонецького хіміко-технологічного училища, яким розповіли про культуру та мистецтво нашого краю, народні звичаї та обряди, духовні цінності Закарпаття. Зворушлива зустріч відбулася і в Попаснянському Будинку культури.

Ми переконалися, що такі дружні стосунки треба було давно налагоджувати і проводити, встановлювати тісні контакти з мешканцями східних областей нашої Держави, щоб запанували мир, взаєморозуміння і взаємодопомога між усіма її регіонами.

Марія ГОРБАЛЬ, м. Львів

ВІШАНУВАННЯ 90-РІЧЧЯ ІВАНА КРАСОВСЬКОГО

Вже минуло три роки, як відійшов в засвіти визначний український історик-етнограф, публіцист, громадський діяч, член НТШ у Львові, член Спілки журналістів України, «імператор» Лемківщини, як його називали у лемківських колах, Іван Дмитрович Красовський (номер 24 лютого 2014 р.).

22 жовтня 2017 р. йому б виповнилося 90. З цієї нагоди у Лемківській церкві святих Володимира і Ольги у Львові відбулася Служба Божжа, де вся лемківська громада молилась за спокій душі славного лемка, першого Голови правління Фондації дослідження Лемківщини у Львові (1991–1996 рр.), організатора будівництва лемківської зони Музею народної архітектури та побуту, а також будівництва Лемківської церкви і Музею історії та культури лемків на території лемківської зони скансену.

Надзвичайно зворушливі і теплі слова пам'яті говорив настоятель храму св. Володимира і Ольги о. Анатолій Дуда. Він підкреслив велику значимість цієї постаті для лемків як України, так і цілого світу. Він зазначив, що Іван Красовський поставив перед собою два найважливіших завдання. Перше – це звести церкву, яка б об'єднала розпоросшений лемківський люд не тільки Львівщини, а й усієї України, наскільки це можливо. Завдання було не з легких. Усе опиралося в кошті. Іван Дмитрович налагоджує стосунки з Олегом Іванусівим із Канади, який і вирішує цю проблему.

Річ у тім, що Олег Іванусів вирішив здійснити ідею створення приватного проекту з нагоди тисячоліття хрещення України-Русі. З цією метою він видав книгу-альбом «Церква в руїні». 1500 примірників цієї книги подарував Фондації дослідження Лемківщини у Львові, і за кошті від реалізації книги було закуплено будівельний матеріал (дерево) для будівництва церкви святих Володимира і Ольги, яке завершено у 1992 році.

Друге завдання, яке поставив перед собою Іван Красовський, підкреслив настоятель церкви о. Анатолій Дуда, – розказувати через засоби масової інформації («Наше Слово», «Ватру», «Церковний календар» (Польща), «Дукля», «Дружно вперед» (Словаччина), «Лемківщина» (США) та ін.) про життя лемків в Україні, щоб, таким чином, духовно лучитися із земляками усього світу.

Наступного дня, 23 жовтня, гостем Львівського радіо в передачі «Світлиця» був директор Інституту народознавства НАН України, професор, доктор історичних наук, академік Степан Павлюк. 20-хвилинна передача, яку веде журналістка Наталка Криничанка, нині Голова правління Фондації дослідження Лемківщини у Львові, також була присвячена пам'яті великого сина лемківського краю Івана Красовського. Академік поділився спогадами про співпрацю лемківського історика з науковою установою, очолюваною ним.

А 26 жовтня в Музеї вишитих ікон отця доктора Дмитра Блажейовського за участі Львівської обласної організації Всеукраїнського товариства «Лемківщина» та Фондації дослідження Лемківщини у Львові відбувся Вечір пам'яті Івана Красовського. Зійшлась чимала лемківська родина. Серед присутніх – Голова Львівської обласної організації ВУТЛ, заслужений будівельник України Степан Майкович; колишній довголітній Голова Товариства «Лемківщина» у Львові, український скульптор і графік, доцент Української академії друкарства Володимир Ропецький; Голова правління ФДЛ у Львові, журналістка, організатор і ведуча дійства Наталка Криничанка; заслужений працівник промисловості України, колишній Президент фірми «Світоч» Андрій Тавпаш; доцент Національного лісотехнічного університету Роман Одрехівський; провідний науковий редактор Інституту народознавства НАН України, головний редактор газети «Успенська вежа» Марія Горбаль; поет, композитор, співак, лауреат

Всеукраїнських конкурсів Богдан Пастух; онук Івана Красовського Андрій.

Відкрив Вечір пам'яті Андрій Тавпаш, давній друг і соратник Івана Красовського. Він розказав біографію свого старшого побратима, зосередився на наукових досягненнях. Зокрема підкреслив, що лемківська тематика захопила молодого Красовського ще у його студентські роки: тема дипломної роботи його як студента історичного факультету Львівського університету була «Визвольний рух на Лемківщині в XVII ст.». І далі, працюючи науковцем у Львівському історичному музеї, згодом завідувачем наукового відділу музею-скансену, повністю присвятив себе вивченню і популяризації історії та культурних надбань лемків. Заслугує на увагу опрацювання І. Красовським до півтори тисячі заміток з історії, культури, побуту, мистецтва, літератури лемків, що стали основою «Енциклопедичного словника Лемківщини», який побачить світ за рік до смерті історика. Він є співавтором великої праці «Матеріальна культура лемків» («Лемківщина», т. 2, 1988), монографії «Прізвища галицьких лемків XVIII ст.» (Львів, 1993), «Лемківська церква святих Володимира і Ольги у Львові» (Львів, 1997), співавтором і упорядником «Лемківського календаря» на 1994–1999 рр., автором довідкового видання «Діячі науки і культури Лемківщини» (Львів – Торонто, 2000). До довідника увійшло 250 науково-культурних діячів обох схилів Лемківщини. Крім діячів науки і культури – вихідців із Лемківщини – окремі розділи присвячено польським, словацьким, чеським дослідникам Лемківщини, а також східно- і західноукраїнським ученим, письменникам, які зробили помітний внесок у розвиток науки і культури лемків.

Володимир Ропецький у своєму виступі наголосив на постійній участі Івана Красовського у міжнародних і республіканських наукових конференціях, симпозіумах, на тому, що на усіх таких наукових зібраннях, коли він заходив, йому низько кланялись і з повагою називали «імператор» Лемківщини. Це людина широкого наукового діапазону. Окрім того, що Іван Красовський – історик, блискучий етнограф, він ще і глибокий фольклорист рідного краю. Був дійсним членом Наукового товариства імені Шевченка у Львові та головою його Лемківської комісії.

Редактор Марія Горбаль поділилась своїми спогадами про співпрацю з Іваном Красовським над двохотомником «Лемківщина», який вийшов в Інституті народознавства НАН України («Матеріальна культура», 1999; «Духовна культура», 2002), розказала про маловідомий факт із дитинства майбутнього історика Лемківщини, який був знайомим у його житті.

Теплими, щирими словами вдячності звернувся до новообраної Голови правління Фондації дослідження Лемківщини у Львові Наталки Криничанки Голова Львівської обласної організації ВУТЛ Степан Майкович за починання, за гарну роботу, яку вона започаткувала на посту керівника, побажав дальшої плідної праці.

Було ще багато виступів – і від наукових кіл, і від родини Івана Красовського, звучала поезія у виконанні Богдана Пастуха, присвячена істориків. Та найголовніше те, що нове правління Фондації показало свою дієвість щодо збереження національних лемківських як релігійних, так і народних традицій, і на збереження пам'яті про тих людей, які про це дбали. В конкретному випадку – про науковця, славного історика Лемківщини Івана Красовського.

Учасники Вечора пам'яті Івана Красовського. Львів, 26.10.2017р.

НАШІ ЮВІЛЯРИ – ВИДАТНІ ЛЕМКІВСЬКІ ДІЯЧІ

Жовтень

- 80 – **Григорій СИДОРІК** (*1.10.1937, с. Гирова, п-т Ясло +30.11.2016, с. Сокільники біля Львова) – економіст. Директор комбінату громадського харчування у Сокільниках (з 1972). Співзасновник ФДЛ у Львові і голова Контр. Комісії (з 1992).
- 75 – **Михайло ДРОБНЯК** (*3.10.1942, с. Рокитів Збудський, окр. Гуменне, Словаччина +8.06.1984, м. Пряшів) – письменник. Редактор газ. «Нове Життя». З 1975 – в Піддублянському укр. нар. ансамблі в Пряшеві. Автор збірок поезій та романів.
- 60 – **Михайло МАЩІВСЬКИЙ** (*4.10.1957, с. Чагарі, Гусятин. р-н, Тернопіль. обл.) – вчитель музики, співак, бізнесмен. Голова Київського т-ва «Лемківщина». Співорганізатор чол. гурту «Лемки Києва». Голова правління ЗАТ «Житлово-будівельний комплекс «Митець». Член Міжнар. Асоціації забудовників житла (Вашингтон). Батьки – зі с. Богуша, п-т Новий Санч.
- 90 – **Іван КРАСОВСЬКИЙ** (*22.10.1927, с. Дошно, п-т Сянік *24.02.2014, м. Львів) – історик-лемкознавець, етнограф, громад. діяч. Член СЖУ (1962). Працював у Львівському музеї нар. архітектури і побуту (1969-87). Співзасновник т-ва «Лемківщина» (1988) і голова ФДЛ у Львові (1991-96). В 1990-92 очолював будівництво Лемк. церкви. Упорядник «Лемківських календарів» (з 1994). Автор «Енциклопедичного словника Лемківщини» (2013).
- 80 – **Максим МАСЛЕЙ** (*23.10.1937, с. Берест, п-т Новий Санч) – інженер, громад. діяч у Польщі. Голова Воєводського правління УСКТ (з 1971) у Вроцлаві. З 1972 – у Канаді. Голова Крайової управи Об'єднання Лемків Канади (1977-81, 1986-92). Організатор Музею Лемк. Спідщини ім. Ю.Тарновича в Торонто (1988).

Листопад

- 80 – **Андрій БАЙСА** (7.11.1937, с. Радочина, п-т Горлиці +26.05.2014, м. Львів) – учасник і староста хор. капели «Лемковина» (з 1998). Член ФДЛ у Львові.
- 75 – **Василь КІРІК** (*9.11.1942, с. Миків, п-т Сянік) – правник. Засл. юрист України (2002). Кавалер ордена «За заслуги» III ступ. (1998). Заст. начальника відділу юстиції Тернопільського обласного суду (1983-87), суддя Тернопільського обл. суду (1987-88), заст. начальника і начальника обл. управління юстиції (1988-2003).
- 80 – **Михайло ДІЯБОГА** (*12.11.1937, с. Воля Мигова, п-т Лісько) – хоровий диригент. Керував чол. хором «Прометей» у Філадельфії. Худ. керівник Українського нац. хору в США.
- 150 – **Емілій КУБЕК** (*23.11.1867, с. Штефурів, окр. Свидник, Словаччина +17.07.1940, США) – священик, письменник, громад. діяч.

Грудень

- 75 – **Іван ЧЕЛАК** (*12.12.1942, с. Завадка Риманівська, п-т Ясло) – інженер-лісівник. Працював у Держпостачі України (з 1973). Начальник управління Держкомрезерву України (з 1996). Голова ФДЛ у Львові (2002-06). З 2006 – член правління Київського т-ва «Лемківщина».
- 75 – **Михайло СЕКЕЛА** (*17.12.1942, с. Гірбель, пров. Баварія, Німеччина) – лікар. У 1945 родина повернулася на Лемківщину, а 1946 – депортована в УРСР. Працював у Львівській обл. клінічній лікарні (з 1972). Від 1988 – зав. відділення регіон. фізіопульмонологічного центру, гол. торакальний хірург Львівщини. Голова Львівської міської т-ва «Лемківщина» (з 2003). Генерал-майор Укр. Реєстрового Козацтва (2011). Батьки – зі с. Зубинське, п-т Лісько.
- 180 – **Олександр СЕМБРАТОВИЧ** (*24.12.1837, с. Дошниця, п-т Ясло +01.05.1892, м. Краків) – фельдмаршал-лейтенант (генерал-лейтенант) Армії Австро-Угорщини (1891). Посол Палати Панів австрійського парламенту (з 1872). У 1884-90 – жив у Відні. Мол. брат С. Сембратовича.
- 90 – **Іван МАЙЧИК** (*26.12.1927, с. Одрехова, п-т Сянік +24.10.2007, м. Львів) – композитор, диригент, фольклорист, педагог. Муз. редактор Львівського облрадіокомітету (1961-71). Викладач Львівського музичного училища (з 1971). Засл. діяч мистецтв України (1993).

Ярослав ШВЯГЛА

4 жовтня 2017 р. помер Ярослав ШВЯГЛА – економіст, громадський діяч. Один із засновників Львівського товариства «Лемківщина» (1988), активний діяч від перших днів його становлення. Голова правління Фондації дослідження Лемківщини у Львові. Довголітній керівник відділу кадрів Львівської національної академії мистецтв.

Він народився 14 вересня 1939 р. в с. Завадка-Риманівська, п-т Сянік на Лемківщині. Похований на старому цвинтарі в с. Сокільники під Львовом.

Вічна йому пам'ять!

Іван КОЛОДІЙЧУК

З глибоким сумом сповіщаємо, що 6 грудня 2017 р. відійшов у вічність ширий Лемко і Парафіянин Іван КОЛОДІЙЧУК.

Він народився 2 лютого 1937 р. в с. Ріпник, п-т Кросно, в-во Краківське. Разом із родиною, був депортований з Лемківщини і приїхав у с. Підзамочок Буцацького р-ну на Тернопільщині.

З 1968 р. – відповідальний працівник Тернопільського обласного управління сільського господарства. Він через все своє життя проніс глибоку любов до свого народу та рідного краю. Зберіг повагу до віри батьків, був щедрим жертводавцем для Лемківської церкви в Тернополі. Похований в с. Острів Тернопільського р-ну.

Вічна йому пам'ять!

Марія ГОРБАЛЬ

У ХРИСТІЯН СХІДНОГО ОБРЯДУ ПОЧИНАЄТЬСЯ РІЗДВЯНИЙ ПІСТ

Перед великими християнськими святами завжди є передсвяткові пости. Перед Різдвом Христовим є довгий Піст, який розпочинається 28 листопада і триває до 6 січня включно. Різдвяний Піст називається Пилипівкою, що означає, що він починається від Св. Пилипа.

Час Посту – це насамперед час очищення душі та приготування особи до відзначення світлого християнського свята, приходу у світ Ісуса Христа. Головна мета Посту, встановленого ще у ранні століття християнства, – духовне очищення людини. Тому під час Посту відмовляються не тільки від скоромної їжі, але й від гріховних думок, згубних пристрастей і звичок для того, щоб можна було з чистим серцем зустріти Свято Різдва. Без молитви і покаяння Піст може стати лише дієтою.

На Заході Різдвяний Піст має назву «ад-

вент», що з латинської означає «прихід», тобто прихід у світ Ісуса Христа.

Саме наближення Різдва, приміром у Даниї, відзначають запаленням свічок. У першу неділю чотиритижневого посту-адвенту у зеленій вишні з хвої або іншої зеленої рослини (напр. омели), який кладуть на кухонний стіл або підвішують над ним, встромляють чотири рівновеликі білі або червоні свічки. Тоді ж запалюють одну з них. Після того, як деякий час свічка погорить, її гасять. У другу неділю Посту запалюють першу і другу свічки. У третю неділю – відповідно першу, другу і третю свічки. І в останню неділю святять усі чотири. Таке поступове світіння свічок означає випалювання темряви і освітлення шляху для Гостя, який іде, який уже в дорозі, який наближається – маленького Божого Дитяти Ісуса.

Наша книгозбірня

Роман ВАРХОЛ. ПІДКОВА ПЕГАСОВА, або Кобзарь по-лемківски. Вершы. – Львів, 2017. - 120 с.

Тота любов – як чардаш:
быстрым вітром роджена,
чыстым огнём крещена,
лем бы ся на ню призерав...
Лем бы ся на ню призерав,
Лем бы очами повідав:
– Под же до ня, дівчатко –
красна ружо майова
зо сусьдогового саду!

Одогнали гудаки,
вітер стих, оген згаснув,
бівше нич не памяташ,
як молитву повтарям:
– Верний до ня, дівчатко!
Верний до ня, дівчатко,
білу ручку мі подай,
най нам горы заграют
быстрым вітром роджений,
чыстым огнём крещений,
як тота любов – чардаш!

Шчесьтя жмінью
за вінкльом,
як худоба,
лем пенькла
і на собі
рве кудлы...
В буді
трясе-ся Кудлай.

СТАРА ЛЕМКЫНЯ

– Звьідуеш-ся о роках?...
Юж, сыну, сотка буде
на Гмиря, як дожню –
не жытя, лем морока...
А была я сой, была –
як ружа, як ягода.
Молодіст моя сплыла
як дунайова вода.
І было таке, было:

в Петросьі раз на Яна
цїлював і притискав
Асафат ня до рана.

(ПІСНЯ)

Даколи приду до Дунаю,
як роса і як слеза чыстий,
на фалі серце своє шмарю
і буде серце мое плысти.

Присьнів:

Понад лісы зелени,
через горы високи
до милой, до премиленой,
до Лемковины кароокой.

Даколи приду до Дунаю,
на дунайовий берег сьяду
і буду сьпівав пташкоом з раю:
полетят пісьні і коляды.

Присьнів

Даколи приду до Дунаю
і вшытки вершы фалям оддам,
як злото оддав пан шугаю –
най дунайова несе вода.

Присьнів

Оповім вам, пані,
о чорнім барані,
што крутив
камені млинськи
за кроны, талары,
дукаты і рыньски,
а часто – за
«Пан-Біг заплатит!»
Оповім вам, пані,
о коню буланім,
што токайского вина
выпив в корчмицьці
Дунай

і тішыв-ся як дітина.
О білій вороні
оповім вам, пані,
о сові-кральовій,
о паві і кані...
І зас пак –
о чорнім барані.

Быв кермеш ос
не знали слез
Карпаты-горы.
А гнес...,
а гнес
выгігат пес
борсучий льос
зубами з норы.

Тестамент замерз
як атрамент.
Перо гусьиче тяжке
як керат.
Пегас крылонька
підбиты волочыт -
до тарчастого маручыт.

Конари моїх дерев
осени ся не боят:
на білім на папері
зеленим муром стоять.

Гойдают сиве небо.
колышут як дітину,
думають не за себе –
за милу Лемковину.

Так вірят, же воскресне,
на завист злomu злові –
імено краю чесне
в камени, пісьні, слові.

Євген ЯХВАН, Світлана ТИМЧЕНКО

Глумачыня по лемківски – Ігор ДУДА

МЕРТВІ ЛЕМКЫ ІДУТ**Новеля**

Гварят, же мертви не ходят. Аякже, ішчы як ходят! І ходят, ішчы як, бо то сут Лемкы. Ходят там, де жыли. Бо то ест іх земля.

Цїлий рік не був ем на своїй землі. Но і приїхав. Хлав і заснув, як коло матери по купели... Наперед пришов дідо Митро.

– Но, сыну, покаж-ся, якій ты! Оповідай, як ты занехаяв себе. І ці так тобі-м заповідав?

Пак мня пальнув, же аж в небі загырміло...

– Ці того-м тебе чвч?! Я сам два рокы тримав оборону на просмыку во Выслочку, ты памяташ. Ці ты не мое сьмія? Чекам, коли ты до мня придеш і выведеш з той млакы...

А-а-а... Ты не знаш, де она. Видиш, яку маш жену, ей серце почуло кади іти і она привела тя до нашой газдивкы. То чом сьїдиш? Чом не вызволяш нас? Мы з бабом і вшытки родакы збереме-ся вночы коло нашой церковці і молиме-ся, жебы Пан-Біг дав ти розуму, жебы ты нас вызволив. Там, в дітячым покою спит якаси чужда-чуждына. Де твій няню Петро ходив, ходит чужда быдлина, і лем вночы, як чуждакы сплят – мы жыме. Сыну мій, сыну, абы-с ты знав, як тяжко жыти не при соньцю, а при місяцю і звьїздах. А ген посмотр-ся – цыла родина наша іде...

Поперед выступав пра-пра-прадідо з патерицьом, а за ним – люди а люди. Вшытких не перелічыш. Оточили гмерця – він аж ся престрашыв.

– Євгене, – почув-ся вітців голос, – ты чом лежыш? Ход гев вызволяти нас. В нашій господі чуждакы. Мы ей поляли своїм потом, смотр-ся і тепер выступат –то наши слезы. А

церков де? Де наша лемківська церков, чом на ній росне ліс?! Лем олтаря неє. Звьїдую-ся ты? Чом ся одверташ? Спомни си, як дідо перший камін тяг.

– Йой, діду, но мня втовды на сьвітні не было!

– Як не было? Ты все був. То мы дармо Бога просили, жебы-с жыв?! – розышов-ся старий Митро і гнївно двигнув патерицьку, котру зымала баба.

– Ты пребач му, Митре! Він ся згарував, з тринадцетьох рочків робит, робит і робит... Йой, йой, – страплено терла очы баба, – якій сивак, што го так засмутило. Анцю, може-с чула, што з ним?

– Чула-м, чула... Повідали, же ся не тримат нас, того і понесло.

– Доста! – скричав дідо, – чом сте ся розцьвірачали? Ліпше порадиме, што з ним маме робити.

Розопняти го за зраду нашого Роду! Де его діти? Де сыни его? Жебы му рід продовжыли. Якій він Лемко?!

– Гварив ем ти, Анно, і тобі Петре! Мало сте го били! А ты, бабо, чом йойчыш?

– На крест го, на крест! Най вісит, покля ватра ся скінчыт і помыслит, што ма робити. Йому і помічницю вымолили в Бога, а він нич – пойда!

– На крест го! – кричали шыткы.
І Євген в поті, престрашени, обудив-ся.

Літ.: Яхван Є., Тимченко С. Мертві лемкы ідуть. Новели.–Тернопіль, 2012. – 56 с.

ЖЕРТВОДАВЦЫ

на Лемківську церкву Вознесьїя Господнього в Тернополи
за падолист 2016 – груден 2017 р. (в грн.)

Приватни особы			
Володимир N –	30 000	Комаринський Микола –	300
Фалатович Світлана –	200 + 300 евро	Коруц Василь –	300
Войтович-Гецько Ольга –	200 дол. США	Мадара Василь, Чортків –	300
Тройчак Марія –	4 000	Мацевко Богдан –	300
Роговський Роман –	1 200 + 50 дол. США	Спяк Петро –	300
Шевчук Євген –	1 200 + 50 дол. США	Юзва Лесья –	300
Дуда Ігор –	2 000	Коліно Мар'яна –	250
Оршак, родина –	2 000	Василь отець –	225
Татарин Андрій –	2 000	Андрій N –	200
Шкарупа, Суковате, Польща –	1 500	Артем Анатолій –	200
Комаринська Богдана –	1 200	Бек Надія, Козова –	200
Марія N –	1 100	Богдана N –	200
Барна Микола M. –	1 000	Войтович Ольга –	200
Біяпко Надія –	1 000	Гнилюх Оксана –	200
Войтович Борис –	1 000	Дзюбінський Степан –	200
Гнилюх Ігор –	1 000	Жилич Микола –	200
Джула Іван –	1 000	Запаранюк Роман –	200
Дольні, родина –	1 000	Кіцак Володимир –	200
Запаранюк Марія –	1 000	Криницький Володимир –	200
Ольга N –	1 000	Медвідь Марія –	200
Роман N, Одеса –	1 000	Неля N –	200
Русенко Ярослава –	1 000	Оленяк Ліда –	200
Столяр Михайло –	1 000	Паряк Ігор –	200
Ткачук	1 000	Пасека Ольга –	200
Шкарупа Артур –	1 000	Попик Надія –	200
Галина N –	800	Прус Олександр –	200
Комара Іван –	800	Рибись Ольга –	200
Войтович Марія M. –	700	Свара Марія –	200
Дзюрбель Андрій –	700	Сорока Лариса –	200
Дика Ірина, В.Ходачків –	700	Спяк Павло –	200
Ворона Ярослав –	600	Старощак Дмитро –	200
Катерина N, Тернопіль –	600	Тхорик Михайло –	200
Попик Надія –	600	Вікторія N –	125
Сидор Ярослава –	600	Анна N –	100
Тройчак Іван –	600	Бубняк Галина –	100
Царькова Стефанія –	600	Волянська Людмила –	100
Трач Парасковія –	530	Глишок Маріанна –	100
Березняк Меланія –	500	Гоцько Михайло –	100
Бортник Михайло –	500	Карп Ольга –	100
Бубняк Анна –	500	Качмар Марія, В.Ходачків –	100
Загребельний Володимир –	500	Король Оксана –	100
Івасечко Мирослава –	500	Коруц Олег –	100
Морава Марія –	500	Маринок Марія –	100
Тройчак Ірина –	500	Миколів Петро –	100
Фалатович Ярослава –	500	Миколів Зоряна –	100
Тхорик Іван –	450	Одрехівський Василь –	100
Андріяшик Оксана –	400	Озерова Надія –	100
Груша Марія –	400	Оліяр Іван –	100
Дольна Марія –	400	Сардига Василь –	100
Комаринська Богдана –	400	Сисак Ірина –	100
Мар'яна N –	400	Солинко Василь –	100
Спяк Микола –	400	Стех Степан –	100
Черняк Омелян –	400	Стиранка Олександр –	100
Володимир N –	300	Фалатович Іван –	100
Граничний Ярослав –	300	Чуправа Марія –	100
		Шост Іван –	100

ПРЕЗЕРАМЕ СТАРИ ЗНИМКЫ

Український драматичний гурток
в с. Босько, п-т Сянік на Лемківщині.
1930-и рр.

Лемку! Маш бесьїдувати, гварити, мовити, повідати, радити, речы, гадати. Втовды лем будеш собом і шанувати Тя будут Люде.

«Дзвони Лемківщини» -

часопис-квартальник Всеукраїнського Товариства «Лемківщина»

Наша адреса:

46001, м.Тернопіль, бульв. Т.Шевченка, 21, тел. 52-29-93.

E-mail: lemko_ter@ukr.net; www.Lemky.org.ua

Реєстраційне свідоцтво ТР 145

Тираж 1000 прим. Обсяг 1 друк. арк. Друк офсетний.

Підприємець Старух С. Є., м.Тернопіль, вул. Лукіяновича, 8. Тел. 42-52-13. E-mail: manager@vdruk.com

Редактор Ігор ДУДА

Редакційна колегія:

Василь МУЛЕСА (Закарпаття), Олександр ВЕНГРИНОВИЧ (Тернопіль),
Степан КРИНИЦЬКИЙ (Івано-Франківськ), Степан МАЙКОВИЧ (Львів).

Комп'ютерна верстка - Тарас ВАШКІВ.

Висловлені авторами думки можуть не співпадати з позицією редакційної колегії.

Відповідальність за достовірність фактів несе автор публікації.

Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.